

Rapport

Rapportage over mededelingen ex artikel 130 WVV

Een onderzoek naar de manier waarop de politie en het CBR de burger betrekken als er mogelijk sprake is van twijfel aan zijn rijvaardigheid

Publicatiedatum
27 december 2016
Rapportnummer
2016/127

De heer Wijmans¹

De heer Wijmans reed op 5 oktober 2013 een voor hem bekende route richting Nijmegen. Uit de bebording begreep hij dat de doorgaande rijstrook vanwege werkzaamheden afgesloten was en dat hij over de vluchtstrook verder moest rijden. Dat bleek niet te kloppen; hij kwam bij een afzetting terecht. Hij kon niet verder en moest terug. Hij keerde, zette zijn alarmlichten aan. Zo reed hij stapvoets achter de pylonen over de afgesloten rijstrook terug tot het punt waar hij van de weg af kon slaan. Hij reed dus een paar honderd meter tegen de verkeerrichting in. Omdat de weg afgesloten was, waren er geen tegenliggers.

Twee dagen later werd hij gebeld door een politieman. Deze man vroeg hem of hij op de bewuste weg tegen de rijrichting in had gereden. Dat erkende de heer Wijmans, waarop de politieman aangaf dat hij hier nog wel van zou horen. De heer Wijmans verwachtte toen dat hij een boete zou krijgen.

Op 29 oktober 2013 ontving de heer Wijmans een brief van het CBR; hij moest een onderzoek ondergaan naar zijn rijvaardigheid. De politie had een mededeling gedaan bij het CBR en daarin aangegeven dat er sprake was geweest van spookrijden. Bij deze brief van het CBR was de mededeling van de politie niet toegevoegd. De heer Wijmans vond niet dat er reden was tot twijfel over zijn rijvaardigheid, noch dat er sprake zou zijn geweest van spookrijden. Hij diende echter geen bezwaarschrift in omdat in de bijlage bij de brief van het CBR stond dat bezwaar maken geen zin had als je bezwaar zich richtte op de vraag of de politie juist had gehandeld bij het opstellen en doorsturen van de mededeling. Het onderzoek bestaat uit een theorie- en een praktijktest. De heer Wijmans haalde de theorietest niet en zijn rijbewijs is ongeldig verklaard.

De heer Wijmans besloot later (te laat) om alsnog bezwaar te maken, omdat de heer Gerritsen² (ex politiechef) bevestigde dat de gang van zaken rondom de mededeling vreemd was. Het bezwaar van de heer Wijmans is vanwege termijnoverschrijding niet-ontvankelijk verklaard en ook het beroep is daarop gestrand.

Daarnaast diende de heer Gerritsen namens de heer Wijmans een klacht in bij de politie. De heer Gerritsen vindt met name dat de politie niet correct handelt door de manier waarop de mededeling aan het CBR door de politie wordt voorbereid. Hij stelt dat de politieambtenaar die de mededeling deed daar niet toe bevoegd was, dat de politie de feiten onjuist presenteert en de betrokkene onvoldoende hoort.

Meerdere klachten

De Nationale ombudsman ontvangt met regelmaat klachten over de mededelingen van de politie en het opleggen van een onderzoek naar de rijvaardigheid door het CBR. De politie doet deze mededeling als zij vermoedt dat er sprake is van onvoldoende rijvaardigheid. Op basis van die mededelingen beslist het CBR of de betrokkene zich moet onderwerpen aan een onderzoek of dat een maatregel wordt opgelegd. In de zaken waarin het niet gaat om alcohol, drugs of asociaal rijgedrag, leidt zo'n mededeling vaak tot een rijtest. Achtergrond van deze mededelingen van de politie is dat, hoewel mensen bij behalen van hun rijbewijs hun rijvaardigheid hebben aangetoond, het voor kan komen dat later aan die rijvaardigheid getwijfeld moet worden. Bijvoorbeeld wanneer iemand een aanrijding heeft veroorzaakt. Maar ook slingeren op de weg, te traag rijden of onjuist in- of uitvoegen kan reden zijn voor een mededeling van de politie richting het CBR. Een onderzoek naar de rijvaardigheid moet dan uitsluitend bieden.

Er bestaan dus goede redenen om mensen te verplichten deel te nemen aan een rijtest. Tegelijkertijd ontvangt de ombudsman van de betrokken automobilisten regelmatig het signaal dat de procedure als ingrijpend wordt ervaren. Zij hebben er begrip voor dat een fout in het verkeer kan leiden tot een bekeuring, maar schrikken ervan dat een incident zomaar een ingrijpende procedure met zich mee kan

brengen. Daarbij hoort de ombudsman ook geregeld dat betrokkenen hun kant van het verhaal nergens kwijt kunnen. De politie geeft aan dat zij niet beslist over de rijvaardigheid en het CBR gaat uit van de mededeling van de politie; bij wie kunnen zij dan terecht? Ten slotte voelen automobilisten zich soms overvallen, omdat er ineens een brief van het CBR in de brievenbus valt zonder dat zij ervan op de hoogte zijn gesteld dat de politie een mededeling heeft gedaan aan het CBR.

Onderzoek

Gelet op het voorgaande heeft de Nationale ombudsman besloten om een onderzoek in te stellen naar de klacht van de heer Wijmans. Het onderzoek van de ombudsman richt zich niet op de beslissing van het CBR om een onderzoek naar diens rijvaardigheid op te leggen en zijn rijbewijs in te vorderen. Deze beslissingen kunnen enkel in bezwaar en beroep worden bestreden. Het onderzoek richt zich op de vraag of de heer Wijmans voldoende werd geïnformeerd en voldoende gelegenheid kreeg om zijn kant van het verhaal te vertellen.

De Nationale ombudsman heeft de volgende klachten geformuleerd;

Verzoeker klaagt erover dat;

- De politie onvoldoende onderzoek heeft verricht, voordat zij een mededeling ex artikel 130 Wegenverkeerswet 1994 aan het CBR stuurde;
- Het CBR, zonder nader eigen onderzoek en nadere eigen afweging, op grond van deze mededeling heeft besloten tot invordering van het rijbewijs en het opleggen van de verplichting een uitgebreide test rijvaardigheid te ondergaan.

Informatie van CBR en politie

De ombudsman heeft het CBR en de politie om een reactie gevraagd. Daarnaast hebben medewerkers van de ombudsman een gesprek gehad met het CBR.

Het CBR heeft een toelichting gegeven op de wijze waarop de mededelingen over rijvaardigheid worden beoordeeld. De mededelingen worden individueel beoordeeld door juristen, aan de hand van de stukken en relevante regelgeving. Bij de beoordeling gaat de jurist na of de door de politie genoemde feiten en omstandigheden aansluiten bij één of meer criteria uit de Regeling maatregelen rijvaardigheid en geschiktheid. In dat geval is een vermoeden dat de betrokkene niet langer beschikt over de genoemde rijvaardigheid, gerechtvaardigd.

Deze jurist wijst criteria aan die in het besluit tot opleggen van het onderzoek naar de rijvaardigheid moeten worden toegepast en motiveert in een tekstblok de gronden van het besluit. Een tweede jurist toetst vervolgens het werk van de eerste jurist.

Het CBR heeft de laatste jaren ongeveer 23.000 mededelingen over de rijvaardigheid en rijgeschiktheid ontvangen van (onder andere) de politie. Uit het gesprek met het CBR kwam naar voren dat in verreweg de meeste gevallen sprake is van alcoholmisbruik, waarbij op grond van het gemeten alcoholpercentage een maatregel wordt opgelegd. In enkele honderden gevallen is er op andere gronden twijfel of iemand nog wel in staat is om het voertuig goed te besturen waarop veelal een rijtest wordt opgelegd. In iets minder dan de helft van de gevallen wordt tussentijds de geldigheid van het rijbewijs geschorst.

De klacht van de heer Wijmans vindt het CBR ongegrond. Tijdens de behandeling van het bezwaar is uitgebreid telefonisch contact geweest met de heer Wijmans en heeft er een hoorzitting plaatsgevonden. Er is een beslissing op bezwaar genomen en deze is in beroep bevestigd.

De politie geeft aan dat de mededeling van de politie is gebaseerd op het feit dat de heer Wijmans

tegen de rijrichting is ingereden. Daarnaast heeft de heer Wijmans niet adequaat gereageerd op de bijzondere verkeerssituatie. De heer Wijmans heeft aangevoerd dat er geen sprake was van een gevaarlijke situatie. Het CBR en de politie delen die mening niet, maar zelfs als geen sprake is geweest van gevaarstelling was er aanleiding voor een mededeling, omdat de heer Wijmans de bebording over de wegafsluiting kennelijk niet heeft waargenomen. Dit is op zichzelf al voldoende reden om te twijfelen aan zijn rijvaardigheid.

De politie geeft daarnaast aan dat er geen verplichting bestaat voor de politie om betrokkenen in het kader van art. 130 WVV te horen. Dit gebeurt wel in verband met de verkeersovertreding. De heer Wijmans is hierover telefonisch gehoord.

De politie is van mening dat de heer Wijmans er wel terecht over heeft geklaagd dat de mededeling in eerste instantie is gedaan door een verbalisant die daarvoor niet gemandateerd was. Dit is besproken met het CBR die aangaf dat de mededeling alsnog door een daartoe gemachtigde gedaan kon worden. Dit is uiteindelijk ook gebeurd. Er zijn maatregelen genomen binnen het district Gelderland-Zuid om herhaling te voorkomen.

Oordeel Nationale ombudsman

De klacht van de heer Wijmans

Tegen een beslissing van het CBR om een rijtest op te leggen en het rijbewijs te schorsen staat bezwaar en beroep open. Het CBR merkt in dat licht op dat een bezwaar van de heer Wijmans is behandeld en dat de beslissing hierover van het CBR in beroep is bevestigd. Overigens is het bezwaar van de heer Wijmans niet inhoudelijk getoetst, omdat het bezwaar niet-ontvankelijk is verklaard. De ombudsman wijst erop dat het niet aan hem is om te oordelen over de inhoudelijke besluitvorming van het CBR; het is de bestuursrechter die deze besluitvorming (marginaal) toetst. Los van de vraag naar de rechtmatigheid van de besluitvorming, beoordeelt de ombudsman wel of het proces in aanloop naar de besluitvorming behoorlijk was. In deze beoordeling speelt een rol of een burger in voldoende mate is betrokken en geïnformeerd. De klacht van de heer Wijmans zal in dat licht beoordeeld worden door de ombudsman.

De Nationale ombudsman beziet de klacht van de heer Wijmans in het licht van het vereiste van fair play. Dit vereiste houdt in dat de overheid de burger de mogelijkheid geeft om zijn procedurele kansen te benutten en daarbij zorgt voor een eerlijke gang van zaken. Dat betekent onder meer dat overheidsinstanties betrokkenen vooraf actief informeren en de gelegenheid van hoor- en wederhoor bieden indien zij stappen ondernemen die kunnen leiden tot een beslissing die voor de betrokken burger ingrijpend is.

De heer Wijmans is voorafgaand aan de beslissing om een rijtest op te leggen, noch door de politie noch door het CBR in de gelegenheid gesteld om uit te leggen wat er precies was gebeurd. Hij is wel door de politie gebeld over het incident, maar de heer Wijmans voelde zich daarbij overvallen en er is niet doorgevraagd op de specifieke omstandigheden die ertoe leidde dat hij moest keren. De ombudsman vindt dat bij een ingrijpende beslissing, zoals het opleggen van een rijtest en het schorsen van het rijbewijs, het van belang is dat de betrokkene zijn kant van het verhaal kan vertellen. Dat kan voor de betrokkene bijdragen aan de acceptatie van de beslissing. Daarnaast kan het verhaal van de automobilist meer duidelijkheid geven over de reden van het niet adequate rijgedrag, zodat de politie en het CBR tot een betere afweging kunnen komen bij de beoordeling van de vraag of sprake is van twijfel aan de rijvaardigheid.

Het valt de ombudsman verder op dat de heer Wijmans door de politie er niet over is geïnformeerd dat

door de gebeurtenis bij de politie twijfel bestond aan zijn rijvaardigheid en dat er daarom een mededeling bij het CBR zou worden gedaan die tot een rijtest zou (kunnen) leiden. Het CBR heeft naar aanleiding van de mededeling vervolgens geen contact met de heer Wijmans opgenomen. Na beoordeling van de mededeling heeft het CBR een besluit genomen. Dit besluit is aan de heer Wijmans toegestuurd. Toen hij de beslissing van het CBR ontving, kwam dat als een complete verrassing. De heer Wijmans ontving bij deze beslissing ook geen kopie van de mededeling van de politie aan het CBR.

Om hoor- en wederhoor mogelijk te maken acht de ombudsman het van belang dat een burger weet op basis van welke informatie de politie een melding heeft gemaakt en het CBR tot zijn beslissing is gekomen.

De ombudsman is van oordeel dat niet is voldaan aan het vereiste van fair play door de heer Wijmans voor het nemen van een beslissing onvoldoende in de gelegenheid te stellen zijn kant van het verhaal te vertellen en door hem niet te informeren over de gedane mededeling.

Burger beter informeren

Aan het belang van verkeersveiligheid wordt veel waarde gehecht. Daarom is het doen van mededelingen door (onder andere) de politie laagdrempelig. Een *vermoeden van gebrek aan de rijvaardigheid* is voldoende voor een mededeling. Wanneer iemand bijvoorbeeld te traag rijdt kan dit al voldoende reden zijn om een mededeling te doen. De ombudsman heeft begrip voor dit uitgangspunt, maar constateert tegelijkertijd dat dit voor betrokkenen ingrijpend kan zijn. Hij acht daarom een zorgvuldige procedure van belang, waarbij ook de betrokkene de kans krijgt zijn kant van het verhaal te vertellen.

Uit de informatie die de ombudsman van de politie en het CBR heeft ontvangen, blijkt dat de politie niet altijd de noodzaak ziet om voorafgaand aan de mededeling ex art. 130 WVV de betrokken automobilist te informeren en zijn kant van het verhaal te laten vertellen. Daardoor blijft het voor de automobilisten in een aantal gevallen onduidelijk dat de politie een mededeling bij het CBR doet en wat daarvan de gevolgen zijn. Vervolgens wordt de mededeling door het CBR beoordeeld. Daarbij is de mededeling van de politie leidend. Een mededeling staat - in verreweg de meeste gevallen - gelijk aan een maatregel. Het CBR neemt deze beslissing zonder de betrokkene te horen. Tegen de beslissing staat bezwaar en beroep open. De besluitvorming wordt door de bestuursrechter echter marginaal getoetst en in veel gevallen komt de bestuursrechter niet toe aan de inhoudelijke beoordeling, omdat het belang van die beoordeling ontbreekt als de rijtest inmiddels heeft plaatsgevonden en de uitkomst daarvan onherroepelijk vast staat. Het gehele traject overziend is de ombudsman van oordeel dat onvoldoende aandacht is voor het perspectief van de betrokken automobilist.

Samenvattend valt de ombudsman een drietal punten op;

- De automobilist krijgt niet standaard de gelegenheid zijn zegje te doen voordat er een beslissing is genomen;
- De automobilist wordt regelmatig overvallen door de beslissing van het CBR;
- Bij de beslissing om een rijtest op te leggen is geen proces-verbaal gevoegd, zodat betrokkenen geen goed beeld hebben van de feiten en omstandigheden waarop de beslissing gebaseerd is.

Conclusie

De Nationale ombudsman concludeert dat de burger hier te zeer buiten spel wordt gezet. Hij heeft hier bij de politie en het CBR aandacht voor gevraagd en is met de instanties in gesprek gegaan over de wijze waarop de burger beter geïnformeerd kan worden en in een eerder stadium betrokken kan

worden, als er sprake is van twijfel aan de rijvaardigheid. In deze gesprekken hebben politie en CBR aangegeven hoe zij bij willen bijdragen aan betere informatie aan de betrokkene. Daarbij kwam het volgende naar voren;

Rol politie

De politie herkent het beeld dat automobilisten soms worden overvallen door een beslissing van het CBR. De politie heeft betrokkene dan niet geïnformeerd en bevroegd voordat de mededeling aan het CBR werd gedaan. Daarom zal de politie ervoor gaan zorgen dat vanaf februari 2017 de betrokkene gelijktijdig met het verstrekken van informatie over de rechten van een verdachte ook op de hoogte wordt gesteld over het uitbrengen van een mededeling aan het CBR. Die manier van handelen wordt landelijk nader uitgezet via het landelijk overleg verkeer en het projectleidersoverleg ZSM.

De politie ziet het als haar taak om bij twijfel aan de rijvaardigheid de automobilist de gelegenheid te bieden om zijn kant van het verhaal te vertellen (hoor en wederhoor), de visie van de automobilist op te nemen in de mededeling of het proces-verbaal dat als bijlage bij de mededeling kan worden gevoegd en de automobilist uit te leggen dat er een mededeling kan worden verzonden naar het CBR. Het is vervolgens aan het CBR om te besluiten of er een rijtest, een medisch onderzoek naar de rijgeschiktheid of geen enkele maatregel wordt opgelegd.

Rol CBR

Het CBR ontvangt de mededelingen van de politie en neemt op basis daarvan haar besluiten. Het CBR zal de mededeling van de politie niet meesturen met het besluit. Het besluit wordt gemotiveerd en de relevante informatie wordt in het besluit opgenomen. De betrokkene kan de stukken wel opvragen.

Met ingang van 2017 verandert de regelgeving. Als het CBR besluit nader onderzoek in te stellen naar aanleiding van een mededeling ex artikel 130 WVV, zullen de kosten van dat onderzoek voor rekening van de betrokkene zijn.

Daarom zal het CBR vanaf 1 januari 2017 volgens nieuwe regelgeving aan klanten die een onderzoek opgelegd krijgen (medisch en nog een heel kleine groep rijvaardigheid) een brief sturen alvorens een besluit te nemen. De betrokkene kan er dan voor kiezen het rijbewijs in te leveren en daarmee kosten voorkomen.

Het CBR zal er bij het beoordelen van de mededeling goed moeten kijken of er een gesprek over het geconstateerde gedrag plaatsgevonden heeft.

Mocht bij de beoordeling van een mededeling door het CBR bemerkt worden dat er geen confrontatie heeft plaatsgevonden of mocht dat niet helder blijken, zal de behandelaar contact opnemen met de betreffende inzender van de mededeling.

CBR zal ook tijdens presentaties en in voorlichting aandacht (blijven) geven aan dit specifieke onderwerp.

De ombudsman verwacht dat de politie en het CBR er op deze manier samen voor kunnen zorgdragen dat betrokken automobilisten hun kant van het verhaal kunnen vertellen en beter geïnformeerd zijn over de gang van zaken.

De Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen

Notes

[← 1](#)

Dit is een gefingeerde naam

[← 2](#)

Dit is een gefingeerde naam